

แนวทางการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ของข้าราชการกรมการจัดหางาน

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กองบริหารทรัพยากรบุคคล
กรมการจัดหางาน

คำนำ

ด้วยกรมการจัดหางานมีการดำเนินการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน มีการถ่ายทอดความรู้จากผู้มีประสบการณ์จริงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา การปรับปรุงพัฒนางาน ทักษะการปฏิบัติงานและนำมาประมวลถ้อยคำให้เป็นระบบ สามารถเข้าถึงได้สะดวกผ่านเว็บไซต์ รวมทั้งจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากร เพื่อบุคลากรจะได้นำองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติมาถ่ายทอดภายในองค์กร และนำมาพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กองบริหารทรัพยากรบุคคลจัดทำ องค์ความรู้ “แนวทางการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการกรมการจัดหางาน” ซึ่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน ประกอบกับสำนักนายกรัฐมนตรีได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ทำให้ผู้มีสิทธิในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี นอกจากนี้ยังให้ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ถูกต้องตามหมายกำหนดการ

คณะที่มงานจัดการความรู้แนวทางการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการกรมการจัดหางานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารองค์ความรู้เรื่องแนวทางการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการกรมการจัดหางาน จะเป็นประโยชน์กับข้าราชการกรมการจัดหางานในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และการแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามหมายกำหนดการหรือตามกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลโอกาส

ทีมงานจัดการความรู้
กองบริหารทรัพยากรบุคคล
มิถุนายน ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนิยาม	๑
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๑
แนวทางการดำเนินการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๒
ขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๗
แนวทางการเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา	๘
ขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา	๙
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	๑๐
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก	๑๐
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย	๑๒
- เหรียญจักรพรรดิมาลา	๑๕
ตัวอย่างแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๑๖
การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๑๗
การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๑๘
- เครื่องแบบปกติขาว (ประดับแพรแถบย่อ)	๑๘
- เครื่องแบบปกติขาว (ประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์)	๑๙
- เครื่องแบบครึ่งยศและเครื่องแบบเต็มยศ	๒๐
บรรณานุกรม	๓๓
ภาคผนวก	๓๕

แนวทางการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการกรมการจัดหางาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและ เครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน

คำนิยาม

“เครื่องราชอิสริยาภรณ์” หมายความว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย แล้วแต่กรณี

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายทหาร ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่วนราชการเสนอขอพระราชทานให้แก่บุคคลต่าง ๆ เป็นประจำปี ในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ประกอบด้วย

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
๒. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์
๔. เหรียญจักรพรรดิมาลา

สำหรับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ ส่วนราชการจะดำเนินการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย และเหรียญจักรพรรดิมาลา เท่านั้น

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พ.ศ. ๒๔๘๔ ตามมาตรา ๘
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖
๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ เฉพาะบัญชี ๔๑ การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการตามระบบจำแนกประเภทตำแหน่ง

๔. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะแนบท้ายบัญชีเงินเดือน
ขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ

แนวทางการดำเนินการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลใดตามระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ พ.ศ. ๒๕๓๖ ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่าบุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมีใช้พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานรัฐสิภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติอย่างสูงด้วย การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดชั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชี ๔๑ ของท้ายระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

๒. นอกจากจะพิจารณาคคุณสมบัติของผู้ที่จะเสนอขอพระราชทานตามข้อ ๑ แล้ว บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติงานราชการหรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และ

(๓) เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

๓. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอปิดติดกันมิได้ เว้นแต่กรณีดังนี้

(๑) เป็นการขอพระราชทานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ พ.ศ. ๒๕๓๖ และระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่างบัญชีกัน

(๒) เป็นการขอพระราชทานตามที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ พ.ศ. ๒๕๓๖ หรือ

(๓) เป็นการขอพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบดีเด่น กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่ฝ่าอันตรายหรือปฏิบัติงานนอกเหนือหน้าที่เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นงานสำคัญยิ่งและเป็นผลดีแก่ราชการหรือสาธารณชน หรือคิดค้นสิ่งหรือวิธีการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติได้เป็นผลสำเร็จ โดยให้ระบุดีความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่า ได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งประการใด เมื่อใด และได้ผลดีอย่างไร

๔. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอเลื่อนชั้นตราก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ มิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ ๓ (๓)

๕. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอข้ามชั้นตรามิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ ๓ (๓)

๖. การเริ่มต้นขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ครั้งแรก ข้าราชการจะต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (นับถึง ๒๙ พฤษภาคม ของปีที่จะขอ)

การนับระยะเวลาเพื่อเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเลื่อนชั้นตราให้สูงขึ้นนั้นให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชี ๔๑ ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ หากข้าราชการถูกลงโทษทางวินัยในปีใด ให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก ๑ ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์

๗. หากผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว หรือกระทำความผิดทางอาญา และอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล แม้คดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ก่อนการพิจารณาให้แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการทราบด้วย และคณะกรรมการอาจมีมติให้การพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนก็ได้

๘. ในกรณีที่ข้าราชการต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพราะเกษียณอายุในปีใด ให้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปีที่พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย

๙. เงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตราของข้าราชการตามระบบจำแนกประเภทตำแหน่ง ดังนี้

- **กรณีเริ่มต้นขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์** ข้าราชการจะต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (นับถึงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ของปีที่จะขอ) โดยจะเริ่มขอพระราชทานฯ ในชั้นตราใดให้พิจารณาจากการดำรงตำแหน่งและระดับที่ข้าราชการผู้นั้นดำรงอยู่ในปีที่ขอพระราชทานฯ และเงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา

- **กรณีขอพระราชทานฯ เลื่อนชั้นตรา** ข้าราชการที่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มาแล้วจะเสนอขอพระราชทานฯ เลื่อนชั้นตราได้ต่อเมื่อดำรงตำแหน่งและระดับอันดับเป็นไปตามเงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตรา และจะเสนอขอพระราชทานฯ ในปีติดกันไม่ได้ โดยระเบียบฯ ได้กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลา การเลื่อนชั้นตราในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังต่อไปนี้

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑	ประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน	เบญจมาภรณ์ มงกุฎไทย (บ.ม.)	จักรถาภรณ์ ช้างเผือก (จ.ช.)	๑. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. ๒. ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำ ของระดับชำนาญงาน และ ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อย กว่า ๑๐ ปี บริบูรณ์ ขอ บ.ช. ๓. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้น ต่ำของระดับชำนาญงาน ขอ จ.ม. ๔. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ช.	๑. ต้องมีระยะเวลารับ ราชการติดต่อกัน มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้า รับราชการจนถึงวัน ก่อนวันพระราชพิธี เฉลิมพระชนมพรรษา ของปีที่ขอ พระราชทานไม่น้อย กว่า ๖๐ วัน ๒. ลำดับ ๔, ๘ - ๑๐ และ ๑๒ - ๑๕ การขอกรณีปีที่ เกษียณอายุราชการ ตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ แล้วแต่กรณีให้ขอปี ติดกันได้
๒	ระดับชำนาญงาน	ตริตาภรณ์ มงกุฎไทย (ต.ม.)	ตริตาภรณ์ ช้างเผือก (ต.ช.)	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช.	
๓	ระดับอาวุโส	ทวิติยาภรณ์ มงกุฎไทย (ท.ม.)	ทวิติยาภรณ์ ช้างเผือก (ท.ช.)	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. ๒. ดำรงตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช.	
๔	ระดับทักษะพิเศษ	-	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)	๑. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกษียณอายุราชการขอ พระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช.	

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๕	ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ	ตริตาภรณ์ มงกุฎไทย (ต.ม.)	-		
๖	ระดับชำนาญการ	ตริตาภรณ์ ช้างเผือก (ต.ช.)	ทวีติยาภรณ์ ช้างเผือก (ท.ช.)	๑. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. ๒. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับ ชำนาญการพิเศษ ขอ ท.ม. ๓. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับชำนาญการ พิเศษ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ขอ ท.ช.	
๗	ระดับชำนาญการ พิเศษ	ทวีติยาภรณ์ ช้างเผือก (ท.ช.)	ประถมาภรณ์ มงกุฎไทย (ป.ม.)	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้รับเงินเดือนขั้นสูงและได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
๘	ระดับเชี่ยวชาญ	-	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)	๑. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอ พระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	
๙	ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง ๑๓,๐๐๐ บาท	-	มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	๑. เลื่อนขั้นตราตามลำดับได้ทุก ปีจนถึง ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๕. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอ พระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก	

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๐	ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง ๑๕,๖๐๐ บาท	-	มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	๑. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่ น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก	
๑๑	ประเภท อำนวยการ ระดับต้น	ทวีติยาภรณ์ ช้างเผือก (ท.ช.)	ประถมาภรณ์ มงกุฎไทย (ป.ม.)	๑. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. ๒. ได้รับเงินเดือนขั้นสูง และ ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม.	
๑๒	ระดับสูง	-	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)	๑. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	
๑๓	ประเภทบริหาร ระดับต้น	-	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)	๑. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก	

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
๑๔	ระดับสูง ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง ๑๔,๕๐๐ บาท	-	มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	๑. เลื่อนชั้นตราตามลำดับได้ ทุกปีจนถึง ป.ม. ๒. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๓. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๔. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่ น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๕. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก	
๑๕	ระดับสูง ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง ๒๑,๐๐๐ บาท	-	มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก (ม.ป.ช.)	๑. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. ๒. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. ๓. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่ น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. ๔. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก ๑ ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก	

ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาการเลื่อนชั้นตราของข้าราชการเพิ่มเติมกรณีการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญให้ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการ ระดับต้น ที่ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นสูงของระดับชำนาญการพิเศษ และได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น ป.ม. ได้

ขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กลุ่มงานทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองบริหารทรัพยากรบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและกลั่นกรองคุณสมบัติเกี่ยวกับตำแหน่งและระดับของข้าราชการให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกำหนดระยะเวลาการเลื่อนชั้นตราโดยเคร่งครัดและให้เสนอขอพระราชทานฯ ให้เป็นปัจจุบันตามปีที่ข้าราชการมีคุณสมบัติครบถ้วน

๒. ดำเนินการจัดทำเอกสารข้อมูลเฉพาะบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดแต่ละชั้นตรา ให้กับกลุ่มงานวินัย กองบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติมีความประพฤติเหมาะสมควรแก่การเสนอขอพระราชทานฯ หรือไม่

๓. นำรายชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบจากกลุ่มงานวินัยข้างต้น เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย เหรียญจักรพรรดิมาลา และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ (โดยมีอธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นประธานกรรมการ รองอธิบดี ผู้อำนวยการกองนิติการ เลขานุการกรม หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นกรรมการและเลขานุการ) ระดับกรมพิจารณา

๔. จัดทำหนังสือ บัญชีตามแบบและจำนวนที่กำหนด ประกอบการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีส่งกระทรวงภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากลับรองการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ระดับกระทรวงพิจารณาต่อไป ดังนี้

(๑) ชั้นสายสะพาย ให้แยกเอกสารเป็นการเสนอขอพระราชทานให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันและผู้ที่ต้องพ้นจากหน้าที่เพราะเกษียณอายุราชการ

- บัญชีแสดงจำนวนชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- บัญชีรายชื่อข้าราชการผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- บัญชีแสดงคุณสมบัติของข้าราชการผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๒) ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

- บัญชีแสดงจำนวนชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- บัญชีรายชื่อข้าราชการผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- บัญชีแสดงคุณสมบัติของข้าราชการผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ให้กระทรวงส่งเอกสารไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน คือ ภายในวันที่ ๒๙ เมษายน ของทุกปี

การเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.)

เหรียญจักรพรรดิมาลา พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี

แนวทางการเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

๑. เป็นข้าราชการและรับราชการเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี

๒. เป็นผู้ที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยมาโดยตลอด หมายถึง เฉพาะผู้ที่รับราชการมาโดยไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน ตั้งแต่เริ่มรับราชการจนถึงปีที่ขอพระราชทาน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้บุคคลที่ประพฤติตนสมแก่เกียรติในการได้รับพระราชทาน ดังนั้น การที่ข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดแต่ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทิน แสดงว่าข้าราชการผู้นั้นยังมีความผิดอยู่เพียงแต่ให้ถือว่าบุคคลนั้นมิได้เคยถูกลงโทษมาก่อน จึงไม่ถึงว่าเป็นบุคคลที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อย ซึ่งเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลาได้

๓. การนับเวลาราชการ ๒๕ ปี ให้นับเวลาราชการทั้งหมดของผู้ที่นับรวมกันครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ โดยให้เริ่มนับจากวันบรรจุเข้ารับราชการจนถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของปี ที่เสนอขอพระราชทานฯ

กรณีที่ลาออกแล้วกลับเข้าปฏิบัติราชการ ให้นับเวลาราชการก่อนลาออกและเวลาที่กลับเข้าปฏิบัติราชการรวมกันให้ได้ครบเวลา ๒๕ ปีบริบูรณ์

ขั้นตอนการเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

๑. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กลุ่มงานทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองบริหารทรัพยากรบุคคล ตรวจสอบข้าราชการในสังกัดผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และจัดทำรายละเอียดในแบบประวัติสำหรับเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา โดยกรอกรายละเอียดตั้งแต่วันที่เริ่มเข้ารับราชการและรายละเอียดทุกวันที่ ๑ ตุลาคมของทุกปีตามลำดับจนถึงปัจจุบัน ให้ถูกต้องกับ ก.พ. ๗

๒. จัดทำหนังสือและส่งเอกสารรายละเอียดแบบประวัติสำหรับเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา ให้ผู้มีคุณสมบัติตรวจสอบและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จำนวน ๔ ชุด และให้ส่งกลับกองบริหารทรัพยากรบุคคล

๓. ดำเนินการจัดทำรายละเอียดรายชื่อข้าราชการที่เสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา ให้กับกลุ่มงานวินัย กองบริหารทรัพยากรบุคคล ตรวจสอบว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยมาโดยตลอดหรือไม่

๔. นำรายชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบจากกลุ่มงานวินัยข้างต้น เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย เหรียญจักรพรรดิมาลา และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ระดับกรมพิจารณา

๕. จัดทำบัญชีตามแบบและจำนวนที่กำหนด ส่งกระทรวงภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากลับกรอกรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ระดับกระทรวงพิจารณาต่อไป ดังนี้

- บัญชีแสดงจำนวนเหรียญจักรพรรดิมาลา
- บัญชีรายชื่อข้าราชการผู้ขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา
- แบบประวัติสำหรับเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก (ตระกูลช้างเผือก) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๔ มีชื่อเรียกว่า "เครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก" มีอักษรย่อ ตามชั้นตรา ซึ่งมี ๘ ชั้นตรา โดยแยกเป็นตรา ๖ ชั้น เหรียญ ๒ ชั้น ดังนี้

- ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
- ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
- ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)
- ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
- ชั้นที่ ๔ จัตวธาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)
- ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)
- ชั้นที่ ๖ เหรียญทองช้างเผือก (ร.ท.ช.)
- ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินช้างเผือก (ร.ง.ช.)

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)

ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)

ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

จัตราภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) และ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)

เหรียญทองช้างเผือก (ร.ท.ช.) และเหรียญเงินช้างเผือก (ร.ง.ช.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย (ตระกูลมงกุฎไทย) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสร้างขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๔๑๒ มีชื่อเรียกว่า "เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย" และมีอักษรชื่อย่อตามลำดับชั้นตรา

- ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
- ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
- ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
- ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
- ชั้นที่ ๔ จัตวธาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
- ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)
- ชั้นที่ ๖ เหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)
- ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)

มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)

ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)

ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

จัตุรตถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) และ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

เหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.) และ เหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)

เหรียญจักรพรรดิมาลา

บุรุษ

สตรี

ตัวอย่างแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ชั้นตราที่ได้รับ	ประเภทเครื่องราชอิสริยาภรณ์	
	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย	เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
(ชั้นสายสะพาย) ชั้นสูงสุด	<p>มหาวิริยมงกุฎ (ม.ว.ม.) (สาย 3)</p> <p>(ประดับ ม.ว.ม. คู่กับ ป.ช.)</p>	<p>มหาปรดมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) (สาย 4)</p> <p>(ประดับ ม.ป.ช. คู่กับ ม.ว.ม.)</p>
(ชั้นสายสะพาย) ชั้นที่ 1	<p>ประดมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) (สาย 1)</p> <p>(ประดับ ป.ม. คู่กับ ท.ช.)</p>	<p>ประดมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) (สาย 2)</p> <p>(ประดับ ป.ช. คู่กับ ป.ม.)</p>
ชั้นที่ 2	<p>ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)</p> <p>(ประดับ ท.ม. คู่กับ ต.ช.)</p>	<p>ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)</p> <p>(ประดับ ท.ช. คู่กับ ต.ม.)</p>
ชั้นที่ 3	<p>ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)</p> <p>(ประดับ ต.ม. คู่กับ จ.ช.)</p>	<p>ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)</p> <p>(ประดับ ต.ช. คู่กับ ต.ม.)</p>
ชั้นที่ 4	<p>จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)</p> <p>(ประดับ จ.ม. คู่กับ บ.ช.)</p>	<p>จตุรตาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)</p> <p>(ประดับ จ.ช. คู่กับ จ.ม.)</p>
ชั้นที่ 5	<p>เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)</p> <p>(ประดับ บ.ม. คู่กับ แแถบแพรสี)</p>	<p>เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)</p> <p>(ประดับ บ.ช. คู่กับ บ.ม.)</p>

หมายเหตุ : สำหรับแพรแถบสีสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องเป็นไปตามหมายกำหนดการที่สำนักพระราชวังระบุ หรือตามกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุ โดยพิจารณาความเหมาะสมประกอบกัน เช่น ความเหมาะสม ด้านสถานที่ พิธีการ (เป็นการเข้าเฝ้าฯ ตามปกติหรือวาระพิเศษ) หรือบุคคล (เป็นงานพระราชทานเพลิงศพผู้ใด) เป็นต้น การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทานเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน มีให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ก่อนเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานได้ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสต่อไป

หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธีพระราชทาน

๒. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย (บุรุษและสตรี)

กรณีให้แต่งกายเต็มยศ (เสื้อขาว กางเกงหรือกระโปรงดำ) ให้สวมสายสะพายตามที่ออกชื่อ ในหมายกำหนดการ หรือ กำหนดนัดหมายของทางราชการ เช่น ได้รับพระราชทาน ม.ป.ช. , ม.ว.ม. หมายกำหนดการ ระบุ ให้แต่งเต็มยศ มงกุฎไทย การแต่งกายจะต้องสวมสายสะพายชั้น ม.ว.ม. แม้ว่า ม.ป.ช. จะสูงกว่าก็ตาม โดยให้ประดับ ดารา ม.ป.ช. , ม.ว.ม. ตามลำดับ หากหมายกำหนดการกำหนดให้แต่งกายครึ่งยศ (เสื้อขาว กางเกงหรือกระโปรงดำ) ในกรณีเดียวกันนี้ ให้ประดับดาราเหมือนเต็มยศ แต่ไม่ต้องสวมสายสะพาย

หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชฯ ตามที่ออกชื่อในหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน เช่น ได้รับพระราชทาน ป.ม. และ ท.ช. แต่หมายกำหนดการ กำหนดให้แต่งกายเต็มยศ ข้างเดียว การแต่งกาย จะต้องสวมสายสะพาย ป.ม. ประดับเครื่องราชฯ ท.ช. (คล้องคอ) และประดับ ดารา ป.ม. และ ท.ช. ตามลำดับ

๓. กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ ไม่ระบุชนิดของสายสะพายให้สวมสายสะพายที่ลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน โดยมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา
- มหาวิมลมงกุฎ (ม.ว.ม.) สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา
- ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย
- ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ทั้งนี้ หากมิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติยศสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบปกติขาว (ประดับแพรแถบย่อ)

๑. เสื้อขาว กางเกงขาว รองเท้าหุ้มส้น และถุงเท้าดำ เสื้อขาว กระโปรงดำ รองเท้าหุ้มส้นดำ (หญิง)
๒. อินทราฐ
๓. กระดุมกลมรูปครุฑ
๔. เครื่องหมายสังกัดที่คอทั้ง ๒ ข้าง
๕. แพรแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน บริเวณอกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้าย (ชาย) หรือที่อกเสื้อด้านซ้าย (หญิง)

* กรณีแต่งเครื่องแบบปกติขาวไว้ทุกข์ ให้สวมปลอกแขนสีดำที่แขนเสื้อข้างซ้าย

เครื่องแบบปกติขาว
(ระดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์)

๑. เสื้อขาว กางเกงขาว รองเท้าหุ้มส้น และถุงเท้าดำ เสื้อขาว กระโปรงดำ รองเท้าหุ้มส้นดำ (หญิง)
๒. อินทราฐู
๓. กระดุมกลมรูปครุฑ
๔. เครื่องหมายสังกัดที่คอทั้ง ๒ ข้าง
๕. เหรียญราชอิสริยาภรณ์ (ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์)

ระดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน และเหรียญที่ระลึกต่างๆ เหนือปกกระเป๋าสื่อเบื่องซ้าย โดยให้ตัวเหรียญอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าทองาม (ชาย) หรือที่หน้าบ่าสื่อเบื่องซ้าย (หญิง)

* เฉพาะในโอกาสพิเศษตามหมายกำหนดการ

เครื่องแบบเครื่องยศและเครื่องแบบเต็มยศ

ชั้นสายสะพาย ประกอบด้วย ชั้น ม.ป.ช. ,ม.ว.ม. ,ป.ช. และ ป.ม.

ม.ป.ช. ประดับร่วมกับ ม.ว.ม. บุรุษ	
	
เครื่องแบบเครื่องยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋าดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า (ไม่สวมสายสะพาย)	ดวงตรา ม.ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋าดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า

ม.ป.ช. ประดับร่วมกับ ม.ว.ม. สตรี	
	
เครื่องแบบเครื่องยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย (ไม่สวมสายสะพาย)	ดวงตรา ม.ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา ดารา ม.ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ดารา ม.ว.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย

ม.ว.ม. ประดับร่วมกับ ป.ช. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋าดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม.เอียงไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า (ไม่สวมสายสะพาย)	ดวงตรา ม.ว.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋าดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม.เอียงไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า

ม.ว.ม. ประดับร่วมกับ ป.ช. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม.เอียงไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย (ไม่สวมสายสะพาย)	ดวงตรา ม.ว.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม.เอียงไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย

ป.ช. ประดับร่วมกับ ป.ม. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋าดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า (ไม่สวมสายสะพาย)	ดวงตรา ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋าดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า

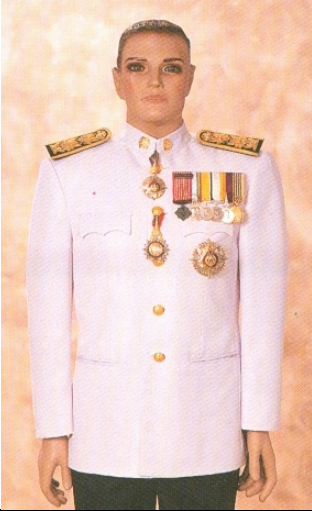

ป.ช. ประดับร่วมกับ ป.ม. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย (ไม่สวมสายสะพาย)	ดวงตรา ป.ช. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย ดารา ป.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ดารา ป.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ช.เยื้องไปทางซ้าย เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย

ป.ม. ประดับร่วมกับ ท.ช. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดคอระหว่างตะขอตู้ล่างกับคุดมเม็ดแรก</p> <p>ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋าดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชนิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า (ไม่สวมสายสะพาย)</p>	<p>ดวงตรา ป.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย</p> <p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดคอระหว่างตะขอตู้ล่างกับคุดมเม็ดแรก</p> <p>ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋าดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชนิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า</p>

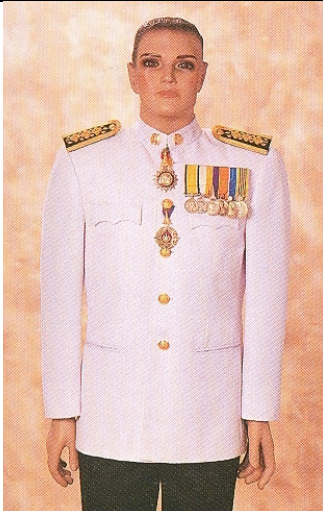

ป.ม. ประดับร่วมกับ ท.ช. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชนิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ช. เยื้องไปทางซ้าย (ไม่สวมสายสะพาย)</p>	<p>ดวงตรา ป.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย</p> <p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชนิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ช. เยื้องไปทางซ้าย</p>

ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย ท.ช. ประดับร่วมกับ ท.ม. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกกระหว่างตะขอต้วล่างกับดุมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากรังดุมเม็ดที่สอง โดยให้อยู่ใต้ดุม</p> <p>ดารา ท.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ท.ช.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกกระหว่างตะขอต้วล่างกับดุมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากรังดุมเม็ดที่สอง โดยให้อยู่ใต้ดุม</p> <p>ดารา ท.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ท.ช.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋</p>

ท.ช. ประดับร่วมกับ ท.ม. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ช.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>ดารา ท.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ท.ช.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ม. เยื้องไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ช.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>ดารา ท.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ท.ช.เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ม.เยื้องไปทางซ้าย</p>

ท.ม. ประดับร่วมกับ ต.ช. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดคอระหว่างตะขอตู้ล่างกับคุดมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดคอจากรังคุดมเม็ดที่สอง โดยให้อยู่ใต้คุดม</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋า</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดคอระหว่างตะขอตู้ล่างกับคุดมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดคอจากรังคุดมเม็ดที่สอง โดยให้อยู่ใต้คุดม</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋า</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋า</p>

ท.ม. ประดับร่วมกับ ต.ช. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าป้าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ม. เอียงไปทางซ้าย</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ช. เอียงไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าป้าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ท.ม. เอียงไปทางซ้าย</p> <p>ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ช. เอียงไปทางซ้าย</p>

ต.ช. ประดับร่วมกับ ต.ม. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกระหว่างตะขอตัวล่างกับคุดมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากริงคุดมเม็ดที่สอง โดยให้อยู่ใต้คุดม</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป่า (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกระหว่างตะขอตัวล่างกับคุดมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกจากริงคุดมเม็ดที่สอง โดยให้อยู่ใต้คุดม</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป่า</p>

ต.ช. ประดับร่วมกับ ต.ม. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าปาดเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ช. เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ม. เยื้องไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าปาดเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ช. เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ม. เยื้องไปทางซ้าย</p>

ต.ม. ประดับร่วมกับ จ.ช. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกระหว่างตะขอตั้วล่างกับดุมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปก กระเป๋าร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบลอดออกระหว่างตะขอตั้วล่างกับดุมเม็ดแรก</p> <p>ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปก กระเป๋าร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ</p>

ต.ม. ประดับร่วมกับ จ.ช. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
<p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ม. เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา จ.ช. เยื้องไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)</p>	<p>ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย</p> <p>ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา ต.ม. เยื้องไปทางซ้าย</p> <p>เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา จ.ช. เยื้องไปทางซ้าย</p>

จ.ช. ประดับร่วมกับ จ.ม. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา จ.ช. และดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมกับเหรียญราชนิเวศน์อื่นๆ (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา จ.ช. และดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมกับเหรียญราชนิเวศน์อื่นๆ

จ.ช. ประดับร่วมกับ จ.ม. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย ดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา จ.ช. เยื้องไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย ดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา จ.ช. เยื้องไปทางซ้าย

จ.ม. ประดับร่วมกับ บ.ช. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา จ.ม. และดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อ เบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมกับเหรียญราชนิยามาตรณ์อื่นๆ (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา จ.ม. และดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อ เบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมกับเหรียญราชนิยามาตรณ์อื่นๆ

จ.ม. ประดับร่วมกับ บ.ช. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่า เสื้อเบื้องซ้าย ดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับ ต่ำกว่าดวงตรา จ.ม. เยื้องไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่า เสื้อเบื้องซ้าย ดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับในระดับ ต่ำกว่าดวงตรา จ.ม. เยื้องไปทางซ้าย

บ.ช. ระดับร่วมกับ บ.ม. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา บ.ช. และดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อ เบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา บ.ช. และดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อ เบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

บ.ช. ระดับร่วมกับ บ.ม. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา บ.ช. เยื้องไปทางซ้าย (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ระดับในระดับต่ำกว่าดวงตรา บ.ช. เยื้องไปทางซ้าย

บ.ม. (บุรุษ)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปก กระเป๋าร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปก กระเป๋าร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

บ.ม. (สตรี)	
	
เครื่องแบบครึ่งยศ	เครื่องแบบเต็มยศ
ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย (เหมือนเต็มยศ)	ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบข้าราชการบำนาญ เครื่องแบบพิธีการต่างๆ มี ลักษณะเดียวกับ เครื่องแบบข้าราชการประจำ แต่ต่างกันที่
ระดับเครื่องหมายสังกัดที่คอเสื้อด้านหน้าข้างซ้าย และเครื่องหมายอักษร "นภ" (นอกราชการ)
ที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างขวา

บรรณานุกรม

“พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘,” ราชกิจจานุเบกษา ๑๓๒ (๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘), หน้า ๑.

“พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พุทธศักราช ๒๔๘๔,” ราชกิจจานุเบกษา ๕๘ (๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๔), หน้า ๑๕๘๙.

สำนักนายกรัฐมนตรี (๒๕๓๖) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ กรุงเทพฯ ฯ

สำนักนายกรัฐมนตรี (๒๕๕๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ กรุงเทพฯ ฯ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (๒๕๔๒). การแต่งกายประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
เหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา
พุทธศักราช ๒๕๕๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐)

อาทิตยทิพอาภา

พล.อ. พิชยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
พุทธศักราช ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลารัตนโกสินทรศก ๑๒๓ และพระราชบัญญัติ
เหรียญจักรพรรดิมาลารัตนโกสินทรศก ๑๓๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

คำว่า “ทหารและตำรวจ” หมายความว่า ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ

คำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม และข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
เว้นแต่ข้าราชการประเภทวิสามัญ

มาตรานี้ยกเลิกตามพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๐๗
และให้ใช้คำต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทหารและตำรวจ” หมายความว่า ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศและตำรวจ

“ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ
ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการอัยการและหมายความรวมถึงพนักงานเทศบาลตามพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาลด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่ข้าราชการวิสามัญหรือพนักงานเทศบาลวิสามัญ”

มาตรา ๕ เหรียญจักรมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญเงินกลมด้านหน้ามีรูปจักร กลางวงจักรเป็นรูปช้าง กับจารึกอักษร
ว่า “ส.พ.ป.ม.จ.๕” มีห่วงห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร สีแดงขอบเขียว มีริ้วสีเหลือง ริ้วสีน้ำเงิน ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

มาตรานี้ยกเลิกตามพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๕
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๕ เหรียญจักรมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญเงินกลมด้านหน้ามีรูปจักร กลางวงจักรเป็นรูปจุลมงกุฏ พานรองสองชั้นมีเครื่องสูงสองข้าง ด้านหลังมีรูปจักร กลางวงจักรเป็นรูปข้างกับจารึกอักษรว่า “ส.พ.ป.ม.จ.๕” มีห่วงห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร สีแดงขอบเขียวมีริ้วสีเหลืองริ้วสีน้ำเงินประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

มาตรา ๖ เหรียญจักรมาลาสำหรับพระราชทานแก่ผู้ที่มียศทหารหรือตำรวจตลอดจนว่าที่ยศนั้น ๆ ทั้งต้องเป็นผู้ที่รับราชการประจำการหรือในกองประจำการรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี

การนับเวลาราชการ ให้นับตั้งแต่อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ หรือตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารแล้วแต่กรณี

มาตรา ๗ เหรียญจักรพรรดิมาลา มีลักษณะเป็นเหรียญเงินกลมรูปจักร ด้านหน้ามีรูปครุฑพ่าห์อยู่ในวงจักร ด้านหลังมีรูปข้างอยู่ในวงจักรจารึกอักษรโดยรอบว่า “บำเหน็จแห่งความยั่งยืนและมั่นคงในราชการ” เบื้องบนเหรียญมีเครื่องหมายพระวชิร้าวรุธห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร สีแดงขอบสีเหลืองกับสีเขียวประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

มาตรา ๘ เหรียญจักรพรรดิมาลาสำหรับพระราชทานข้าราชการฝ่ายพลเรือน ที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี

การนับเวลาราชการ ให้นับโดยคำนวณเวลาราชการทั้งหมดของผู้นั้นรวมกัน แต่ถ้าผู้นั้นเข้ารับราชการก่อนอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ให้นับตั้งแต่วันอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป

มาตรา ๙ ทหารและตำรวจที่รับราชการมารวมเวลาราชการไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี หากไม่เข้าเกณฑ์ที่จะได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาลาตามมาตรา ๖ ก็ให้ได้รับพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลาตามมาตรา ๘

มาตรา ๑๐ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลา ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธย และประทับพระราชลัญจกร

มาตรา ๑๑ การพระราชทานเหรียญจักรมาลา หรือเหรียญจักรพรรดิมาลาพระราชทานเป็นกรรมสิทธิ์เมื่อผู้ได้รับพระราชทานวายชนม์ ให้ทายาทโดยธรรมรักษาไว้เป็นที่ระลึก แต่ถ้าผู้ได้รับพระราชทานก็ดี ทายาทโดยธรรมก็ดี ประพฤติตนไม่สมเกียรติ อาจทรงเรียกคืนได้ ถ้าสงคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ภายในกำหนดสามสิบวันจะต้องใช้ราคาเหรียญนั้น

มาตรา ๑๒ เหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลาจะพระราชทานแก่ผู้ใดอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างใดเท่านั้น

มาตรา ๑๓ บรรดาผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเหรียญจักรมาลาหรือเหรียญจักรพรรดิมาลาอยู่แล้ว ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

มาตรา ๑๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พินุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
พ.ศ. 2536

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 11 (6) (8) และ (9) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. 2536”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

- (1) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ชาวต่างประเทศ พ.ศ. 2495
- (2) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. 2511
- (3) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการฝ่ายทหาร พ.ศ. 2528
- (4) ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2532

บรรดาคติคณะรัฐมนตรี คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“เครื่องราชอิสริยาภรณ์” หมายความว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทยแล้วแต่กรณี

“ข้าราชการการเมือง” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นหรือถือว่าเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการการเมืองหรือกฎหมายอื่น

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายทหาร ข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร และข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 5 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน หรือองค์การของรัฐ รวมทั้งบุคคลที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ยกเว้นการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามมติคณะรัฐมนตรี และตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

ข้อ 6 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 7 เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน โดยการพิจารณาเสนอขอพระราชทานของรัฐบาล เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูง แก่ผู้ได้รับพระราชทาน

ข้อ 8 ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลใด ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่าบุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์โดยมิใช่พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานรู้สึกภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงด้วย

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ชั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

หมวด 2

การเสนอขอพระราชทาน

ข้อ 9 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เริ่มจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกสถับกัน โดยเลื่อนชั้นตราตามลำดับจากชั้นล่างสุดจนถึงชั้นสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

- (1) ชั้นที่ 7 เหรียญเงินมงกุฎไทย
- (2) ชั้นที่ 7 เหรียญเงินช้างเผือก
- (3) ชั้นที่ 6 เหรียญทองมงกุฎไทย
- (4) ชั้นที่ 6 เหรียญทองช้างเผือก
- (5) ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
- (6) ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
- (7) ชั้นที่ 4 จัตุรภรณ์มงกุฎไทย
- (8) ชั้นที่ 4 จัตุรภรณ์ช้างเผือก
- (9) ชั้นที่ 3 ตรีตาภรณ์มงกุฎไทย
- (10) ชั้นที่ 3 ตรีตาภรณ์ช้างเผือก
- (11) ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
- (12) ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
- (13) ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- (14) ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์ช้างเผือก
- (15) ชั้นสูงสุด มหาจักรีมงกุฎ และ
- (16) ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

โดยให้พิจารณาถึงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ กำหนดระยะเวลา และความดีความชอบ เว้นแต่จะได้อำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในระเบียบนี้

ข้อ 10 บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะต้องมีความสมบัติดังนี้

- (1) เป็นผู้มิสัญชาติไทย
- (2) เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติงานราชการหรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์

ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และเป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ข้อ 11 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอปีติดกันมิได้ เว้นแต่กรณี
ดังนี้

(1) เป็นการขอพระราชทานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้
ต่างบัญชีกัน

(2) เป็นการขอพระราชทานตามที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในระเบียบนี้
หรือ

(3) เป็นการขอพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบดีเด่น กล่าวคือ
ปฏิบัติหน้าที่ฝ้ออันตรายหรือปฏิบัติงานนอกเหนือหน้าที่เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นงานสำคัญยิ่งและเป็น
ผลดีแก่ราชการหรือสาธารณชนหรือคิดค้นสิ่งหรือวิธีการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติได้เป็น
ผลสำเร็จ โดยให้ระบุความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่า ได้กระทำความดีความชอบอันเป็น
ประโยชน์ยิ่งประการใด เมื่อใด และได้ผลดีอย่างไร

ข้อ 12 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอเลื่อนชั้นตราก่อนครบ
กำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้มีได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ 11 (3)

ข้อ 13 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอข้ามชั้นตรามิได้ เว้นแต่เป็น
กรณีตามข้อ 11 (3)

ข้อ 14 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีให้ขอพระราชทานใน
วโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา เว้นแต่การเสนอขอพระราชทานกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนตาม
ข้อ 28 การเสนอขอพระราชทานสำหรับชาวต่างประเทศตามข้อ 29 และการเสนอขอพระราชทานสำหรับผู้
วายชนม์ตามข้อ 30 โดยให้เสนอขอพระราชทานได้
ตามคราวแห่งความชอบและตามเหตุการณ์เป็นกรณี ๆ ไป

ข้อ 15 ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดรายการและจำนวนเอกสารประกอบการ
เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แล้วแจ้งเวียนให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ 16
ทราบและถือปฏิบัติ

ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ 16 จัดทำเอกสารดังกล่าวตามรายการและ
จำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด โดยแยกเอกสารเป็นการเสนอขอพระราชทานให้แก่ผู้ที่
ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันและผู้ที่ต้องพ้นจากหน้าที่เพราะเกษียณอายุ และให้เป็นไปตามลำดับชั้นตรา
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ

(1) ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย และ

(2) ชั้นสายสะพาย

ในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ 16 ส่งเอกสารไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ไม่น้อยกว่า 90 วันภายหลังจากที่ได้ส่งเอกสารการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปีไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว หากกระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ 16 เห็นว่ามีบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ สูงขึ้นและมีคุณสมบัติอื่นครบตามหลักเกณฑ์ที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายประจำปี ก็ให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า 60 วัน

ข้อ 16 ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- (1) นายกรัฐมนตรี สำหรับรัฐมนตรี
- (2) ประธานสภาผู้แทนราษฎร สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองประจำสภาผู้แทนราษฎร
- (3) ประธานวุฒิสภา สำหรับสมาชิกวุฒิสภาและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองประจำวุฒิสภา
- (4) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับข้าราชการการเมืองในสังกัด
- (5) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับข้าราชการการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรุงเทพมหานคร
- (6) ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง หัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภาสำหรับ
  - (ก) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ คณะตุลาการ ผู้พิพากษาสมทบ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกันในสังกัดแล้วแต่กรณี
  - (ข) คู่สมรสของบุคคลที่มีสิทธิได้รับพระราชทาน
- (7) ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือปลัดกรุงเทพมหานคร สำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นแล้วแต่กรณี
- (8) หัวหน้าหน่วยงานอื่นนอกจาก (6) สำหรับบุคคลหรือพนักงานในสังกัด

(9) คณะกรรมการตามข้อ 23 หรือข้อ 24 แล้วแต่กรณี สำหรับบุคคลตาม (1) ถึง (8) ข้างต้นและบุคคลอื่นตามที่เห็นสมควร

ข้อ 17 ให้หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งประสงค์จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลตาม

ข้อ 16 (6) (ก) แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่รวบรวมและตรวจสอบรายชื่อ เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ แล้วพิจารณาคุณสมบัติและกลั่นกรองความดีความชอบตามที่กำหนดในระเบียบนี้ พร้อมทั้งรับรองว่าเป็นบุคคลที่สมควรเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้

ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง ยกเว้นปลัดกรุงเทพมหานคร และหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณา กลั่นกรองและรับรองอีกชั้นหนึ่ง ก่อนเสนอไปยังบุคคลตามข้อ 16 (6)

สำหรับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลตามข้อ 16 (8) ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 18 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประสงค์จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นในเขตจังหวัดของตน แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่รวบรวมตรวจสอบรายชื่อ เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ แล้วพิจารณาคุณสมบัติและกลั่นกรองความดีความชอบตามที่กำหนดในระเบียบนี้ พร้อมทั้งรับรองว่าเป็นบุคคลที่สมควรเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้แล้วเสนอไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี

ข้อ 19 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาดังต่อไปนี้

(1) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 120 วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหลังจากวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ผ่านมาจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองหลายตำแหน่งหรือหลายครั้ง ต้องมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งรวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน นับตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งหลังจากวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ผ่านมาจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระ

ชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน

(2) ข้าราชการต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
บริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึง

วันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน ส่วนผู้สำเร็จ
การศึกษาจากโรงเรียนทหารหรือ โรงเรียนตำรวจ ให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนทหารกอง
ประจำการ หรือวันเริ่มเข้ารับราชการตำรวจ แล้วแต่กรณี ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน

(3) ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาไม่
น้อยกว่า 8 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอ
พระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน

(4) คณะผู้พิพากษา หรือผู้พิพากษาสมทบ ต้องดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาเป็นเวลา
ไม่น้อยกว่า 5 ปี บริบูรณ์ หรือดำรงตำแหน่งมีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า 4 ปีบริบูรณ์ แล้วแต่กรณี นับตั้งแต่
วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปี
ที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน

(5) พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐ หรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ
ที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน และบุคคลหรือพนักงานอื่น ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 8 ปี
บริบูรณ์ หรือไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ แล้วแต่กรณี นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิม
พระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน

(7) ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และ
ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ต้องดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือหลายตำแหน่ง
ติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ หรือได้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือหลายตำแหน่งมาแล้วมีเวลา
รวมกันไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันที่ได้ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระ
ชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน

ในการนับระยะเวลาตาม (3) (4) และ (6) และการนับระยะเวลาเพื่อเสนอขอ
พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เลื่อนขั้นตราให้สูงขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้
หากผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกลงโทษทางวินัยในปีใดให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอ
พระราชทานอีก 1 ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์

ข้อ 20 ผู้ขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ผู้ใดถูกกล่าวหาว่า

(1) กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว
หรือ

(2) กระทำความผิดทางอาญา และอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล แม้คดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวก่อนการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานในปีใด ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือ บุคคลตามข้อ 16 แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการตามข้อ 23 หรือข้อ 24 แล้วแต่กรณี ทราบด้วยและคณะกรรมการอาจมีมติให้รอการพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้น ไว้ก่อนก็ได้

ข้อ 21 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ข้าราชการกลาโหมพลเรือนให้ถือตามขั้นเงินเดือนที่ได้รับเทียบกับผู้มียศทหารตามอัตราตำแหน่งที่ดำรงอยู่

ข้อ 22 ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การของรัฐหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน และบุคคลหรือพนักงานอื่นที่ต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เพราะเกษียณอายุในปีใด ให้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปีที่พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย

หมวด 3

การพิจารณาการเสนอขอพระราชทาน

ข้อ 23 ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย คณะหนึ่ง ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (2) รองนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการ
- (3) รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน 5 คน เป็นกรรมการ
- (4) เลขาธิการพระราชวังหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
- (5) เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (6) รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายทุกชั้นตราแก่บุคคลที่สมควรขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายแก่บุคคลดังต่อไปนี้อีกด้วย

- (1) องคมนตรี
- (2) ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภา และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง

(3) ข้าราชการการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในกรุงเทพมหานคร ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

(4) คู่สมรสของบุคคลที่มีสิทธิได้รับพระราชทานทั้งนี้ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อกลั่นกรอง ตรวจสอบหรือดำเนินการอื่น ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 24 ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(1) รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน กรรมการ

(2) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวงที่ประธานกรรมการแต่งตั้งจำนวน 5 คน เป็น กรรมการ

(3) เลขานุการ ก.พ. เป็นกรรมการ

(4) เลขานุการคณะรัฐมนตรี เป็นกรรมการ

(5) รองเลขานุการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขานุการคณะรัฐมนตรีที่เลขานุการ คณะรัฐมนตรีมอบหมายเป็นกรรมการ

(6) ผู้อำนวยการกองประกาศิต เป็นกรรมการและเลขานุการ

(7) ข้าราชการในกองประกาศิตที่เลขานุการคณะรัฐมนตรีมอบหมาย เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาเสนอขอ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายทุกชั้นตราให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อกลั่นกรองตรวจสอบหรือดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

ข้อ 25 เมื่อสำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรีได้รับเอกสารคำขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้วให้ตรวจสอบคุณสมบัติ ประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สมควรได้รับตามระเบียบนี้หรือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้ แล้ว เสนอคณะกรรมการตามข้อ 23 หรือข้อ 24 แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาตามข้อ 27 ต่อไป

ข้อ 26 นอกจากอำนาจหน้าที่ตามข้อ 23 และข้อ 24 แล้วให้คณะกรรมการพิจารณาการ เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายหรือชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจ หน้าที่ดังนี้

(1) พิจารณากว้างคุณสมบัติของผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามข้อ 10 (3)

(2) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานปีติกันตามข้อ 11 (3)

(3) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ 12

(4) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานข้ามชั้นตราตามข้อ 13

(5) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีขอพระราชทานตามข้อ 16 (9) ทั้งนี้ มิให้นำความในข้อ 15 และข้อ 25 มาใช้บังคับ

(6) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีผู้ขอพระราชทานถูกกล่าวหาและอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือดำเนินคดีตามข้อ 20

(7) พิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

ข้อ 27 เมื่อคณะกรรมการตามข้อ 23 หรือข้อ 24 แล้วแต่กรณี พิจารณาเสร็จแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลพร้อมทั้งชั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่สมควรขอพระราชทานให้นายกรัฐมนตรีพิจารณา เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราชเลขาธิการเพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ข้อ 28 ในกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนซึ่งไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการได้ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลผู้สมควรขอพระราชทานตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ต่อนายกรัฐมนตรีโดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการตามข้อ 23 หรือข้อ 24 เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และนำเสนอคณะกรรมการตามข้อ 23 หรือ ข้อ 24 แล้วแต่กรณีเพื่อทราบต่อไป

หมวด 4

การเสนอและการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานแก่บุคคลบางประเภท

ข้อ 29 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชาวต่างประเทศ ให้เสนอขอพระราชทานได้เมื่อชาวต่างประเทศนั้นได้กระทำความดีประโยชน์แก่ประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยให้กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้องมากที่สุดเป็นผู้พิจารณาเสนอขอพระราชทานในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ข้างต้น ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เสนอขอพระราชทานแจ้ง

กระทรวงการต่างประเทศเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของชั้นตราเครื่องหมาย
ที่เสนอขอพระราชทาน โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

ภายในบังคับธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนเครื่องหมายเมื่อ
กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเห็นสมควรเสนอขอพระราชทานเครื่องหมายใดและชั้นตราใด
แล้วให้กระทรวงการต่างประเทศทาบตามรัฐบาลที่ชาวต่างประเทศนั้นถือสัญชาติว่าจะขัดข้องการขอ
พระราชทานเครื่องหมายดังกล่าวหรือไม่ หากไม่ขัดข้องให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เสนอขอ
พระราชทานแจ้งผลการพิจารณาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบเพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณา
เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราช
เลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องหมาย หากทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไปในกรณีนี้ มิให้นำความในข้อ 10 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ
13 ข้อ 15 ข้อ 23 ข้อ 24 และข้อ 25 มาใช้บังคับ

ข้อ 30 การเสนอขอพระราชทานเครื่องหมายสำหรับผู้ชายชนม์ ให้กระทรวง ทบวง
กรม ที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้องมากที่สุดเสนอขอพระราชทาน ได้เมื่อผู้ชายชนม์ได้เคยกระทำ
คุณประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง โดยให้ส่งเอกสารไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรี
พิจารณาเมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อไปยังสำนักราช
เลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเครื่องหมาย หากทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป ในกรณีนี้ มิให้นำความในข้อ 10 ข้อ 11
ข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 15

ข้อ 23 ข้อ 24 และข้อ 25 มาใช้บังคับ

ข้อ 31 ให้คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องหมายชั้น
สายสะพายหรือคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องหมายชั้นต่ำกว่า
สายสะพาย แล้วแต่กรณีเป็นผู้พิจารณาปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบนี้ แล้วเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อ
วินิจฉัยคำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2536

นายชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบัญชี ๑๒ และบัญชี ๑๓ ทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราช
อิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และให้ใช้ความตามบัญชี ๑๒ และบัญชี ๑๓
ทำระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้เพิ่มบัญชี ๓๕ ถึงบัญชี ๔๔ ทำระเบียบนี้ เป็นบัญชีทำระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๓๓ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาในการขอพระราชทานเครื่องราช
อิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
ตามบัญชี ๔๑ ให้นำระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง หรือระยะเวลาในการได้รับเงินเดือนของ
ข้าราชการระดับต่าง ๆ ก่อนมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างตำแหน่งของข้าราชการใหม่เมื่อวันที่

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ มานับรวมเป็นระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหรือระยะเวลาในการได้รับ
เงินเดือนของข้าราชการผู้นั้นตามบัญชี ๔๑ ด้วย

ข้อ ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

บัญชี 41

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการตามระบบจำแนกประเภทตำแหน่ง

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
1	ประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน	บ.ม.	จ.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มขอพระราชทาน บ.ม. 2. ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี บริบูรณ์ ขอ บ.ช. 3. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน ขอ จ.ม. 4. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับชำนาญงาน และดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี บริบูรณ์ ขอ จ.ช. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน 2. ลำดับ 4, 8 - 10 และ 12 - 15 การขอกรณีปีที่เกษียณอายุราชการตามข้อ 4 หรือข้อ 5 แล้วแต่กรณีให้ขอปีติดกันได้
2	ระดับชำนาญงาน	ต.ม.	ต.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ม. 2. ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ต.ช. 	
3	ระดับอาวุโส	ท.ม.	ท.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ม. 2. ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ท.ช. 	
4	ระดับทักษะพิเศษ	-	ม.ว.ม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. 	

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
5	ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ	ต.ม.	-		
6	ระดับชำนาญการ	ต.ช.	ท.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มขอพระราชทาน ต.ช. 2. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับชำนาญการ พิเศษ ขอ ต.ม. 3. ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ขั้นต่ำของระดับชำนาญการ พิเศษมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ขอ ท.ช. 	
7	ระดับชำนาญการพิเศษ	ท.ช.	ป.ม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้รับเงินเดือนขั้นสูงและ ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 	
8	ระดับเชี่ยวชาญ	-	ม.ว.ม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้ อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก 	
9	ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง 13,000 บาท	-	ม.ป.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลื่อนขั้นตราตามลำดับได้ทุกปี จนถึง ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 5. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการ ขอพระราชทานสูงขึ้นได้ อีก 1 ขั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก 	

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
10	ระดับทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง 15,600 บาท	-	ม.ป.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 4. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก 	
11	ประเภทอำนวยการ ระดับต้น	ท.ช.	ป.ม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มขอพระราชทาน ท.ช. 2. ได้รับเงินเดือนขั้นสูง และได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 	
12	ระดับสูง	-	ม.ว.ม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก 	
13	ประเภทบริหาร ระดับต้น	-	ม.ว.ม.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ ท.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ป.ช. เว้นกรณีลาออก 	

ลำดับ	ระดับตำแหน่ง	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่ขอพระราชทาน		เงื่อนไขและ ระยะเวลาการขอพระราชทาน	หมายเหตุ
		เริ่มต้นขอ	เลื่อนได้ถึง		
14	ระดับสูง ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง 14,500 บาท	-	ม.ป.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลื่อนชั้นตราตามลำดับได้ทุกปี จนถึง ป.ม. 2. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 3. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 4. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 5. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ชั้นตรา แต่ไม่เกิน ม.ว.ม. เว้นกรณีลาออก 	
15	ระดับสูง ที่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่ง 21,000 บาท	-	ม.ป.ช.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้ ป.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ป.ช. 2. ได้ ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ว.ม. 3. ได้ ม.ว.ม. มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ ขอ ม.ป.ช. 4. ในปีที่เกี่ยวข้องอายุราชการขอพระราชทานสูงขึ้นได้อีก 1 ชั้นตรา เว้นกรณีลาออก 	

พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๕๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น เพื่อเป็นการเยียวยาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรม ก.พ. อาจกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ได้รับการเยียวยาโดยให้ได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งตามที่เห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไปก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญท้ายพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๕ ในวาระเริ่มแรก ให้ปรับเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับอยู่เดิม เข้าสู่อัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการและระดับชำนาญการ และผู้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงานและระดับชำนาญงานได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงกว่า อัตราที่ได้รับอยู่เดิมตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้หรือร้อยละของเงินเดือนที่ได้รับอยู่ ในกรณีที่การปรับ เงินเดือนดังกล่าวทำให้มีเศษไม่ถึงสิบบาทให้ปรับตัวเลขเงินเดือนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นสิบบาท

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภทบริหาร

	บาท	บาท
ขั้นสูง	๗๔,๓๒๐	๗๖,๘๐๐
ขั้นต่ำ	๕๑,๑๔๐	๕๖,๓๘๐
ขั้นต่ำชั่วคราว	๒๔,๔๐๐	๒๙,๙๘๐
ระดับ	ต้น	สูง

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภทอำนวยการ

	บาท	บาท
ขั้นสูง	๕๙,๕๐๐	๗๐,๓๖๐
ขั้นต่ำ	๒๖,๖๖๐	๓๒,๘๕๐
ขั้นต่ำชั่วคราว	๑๙,๘๖๐	๒๔,๔๐๐
ระดับ	ต้น	สูง

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภทวิชาการ

	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	๒๖,๙๐๐	๔๓,๖๐๐	๕๘,๓๙๐	๖๙,๐๔๐	๗๖,๘๐๐
ขั้นต่ำ	๘,๓๔๐	๑๕,๐๕๐	๒๒,๑๔๐	๓๑,๔๐๐	๔๓,๘๑๐
ขั้นต่ำชั่วคราว	๗,๑๔๐	๑๓,๑๖๐	๑๙,๘๖๐	๒๔,๔๐๐	๒๙,๙๘๐
ระดับ	ปฏิบัติการ	ชำนาญการ	ชำนาญการพิเศษ	เชี่ยวชาญ	ทรงคุณวุฒิ

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตำแหน่งประเภททั่วไป

	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	๒๑,๐๑๐	๓๘,๗๕๐	๕๔,๘๒๐	๖๙,๐๔๐
ขั้นต่ำ	๔,๘๗๐	๑๐,๑๙๐	๑๕,๔๑๐	๔๘,๒๒๐
ระดับ	ปฏิบัติงาน	ชำนาญงาน	อาวุโส	ทักษะพิเศษ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนสามัญให้เหมาะสม เป็นธรรม และได้มาตรฐาน โดยคำนึงถึงค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ค่าตอบแทนในภาคเอกชน ฐานะการคลังของประเทศ ความแตกต่างระหว่างรายได้ของข้าราชการระดับต่าง ๆ ในประเภทเดียวกันและต่างประเภทกัน และปัจจัยอื่นที่จำเป็น สมควรปรับบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำชั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดมาตรการเยียวยาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรมตามควรแห่งกรณี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

